

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
AĠENT PRESIDENT**

ONOR. IMĦALLEF NOEL CUSCHIERI

ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 21 ta' Mejju 2018

Numru 1

Rikors Maħluf numru 68/2014/1 JVC

Joebert Galea u Carla Galea

v.

John Magro u Alfreda Magro

1. Dan huwa appell tal-konvenuti konjuġi Magro minn sentenza mogħtija mill-ewwel qorti fl-24 ta' Jannar 2017 li sabet illi l-istess konvenuti wettqu att ta' spoll bi ħsara għall-atturi meta fixkluhom fit-tgawdija ta' aċċess għall-proprjetà tagħhom.
2. Il-fatti huma dawn: l-atturi huma sidien tad-dar fejn joqogħdu fi Triq Borg Għarib, Għajnsielem, Għawdex. Din id-dar għandha wkoll aċċess minn bieb fi Triq Simirat li huwa f'livell aktar baxx minn dak ta' Triq Borg Għarib. Il-konvenuti huma sidien ta' proprjetà li tmiss ma' dik

tal-atturi min-naħa ta' Triq Simirat. Quddiem il-bieb tal-atturi fi Triq Simirat kif ukoll quddiem il-bieb tal-konvenuti fl-istess triq hemm trejqa. Minn din it-trejqa tista' tasal sal-proprjetà tal-konvenuti bil-vettura iżda sal-proprjetà tal-atturi tista' tasal biss bil-pass. Sat-tarf tal-faċċata tal-proprjetà tal-konvenuti t-trejqa hija wiesgħa biżżejjed biex jistgħu jiġu parkeġġjati żewġ vetturi ħdejn xulxin iżda fejn twassal għall-proprjetà tal-atturi t-trejqa tidjieg.

3. Għalkemm ġieli kienu nqalgħu xi inċidenti bejnhom u l-konvenuti, sal-4 ta' Awissu 2014 l-atturi dejjem kienu jidħlu u joħorġu liberament minn din it-trejqa, kemm bil-vetturi, sa fejn dawn jistgħu jaslu, kif ukoll bil-pass. Qabel dakinhar l-atturi kienu wkoll jipparkeġġjaw f'din it-trejqa sabiex imbagħad ikomplu jaslu sad-dar tagħhom bil-mixi mill-istess trejqa
4. Ġara li fl-4 ta' Awissu 2014 il-konvenuti ingumbraw it-trejqa billi qiegħdu xi oġġetti goffi fiha, b'mod li l-atturi ma setgħux aktar jaslu bil-vettura tagħhom safejn kienet tippermetti l-wisa' tat-trejqa. Dakinhar ukoll il-konvenuti wisew lill-attur bil-fomm sabiex ma jersaqx aktar lejn it-trejqa għaliex dik hija proprjetà tagħhom. Wara dan l-episodju l-atturi ma baqgħux jgħaddu minn dik it-trejqa u, minflok, fetħu din il-kawża tallum u talbu illi l-qorti, wara li (i) tgħid illi l-konvenuti wettqu spoll kontriehom, (ii) tordnalhom inehħu kull ostakolu li għamlu fit-trejqa u, jekk jonqsu li jagħmlu hekk fiż-żmien li jingħatalhom, (iii) tagħti lill-atturi s-setgħa li jagħmlu dak li jkun meħtieġ, bi flus il-konvenuti.

5. Il-konvenuti ressq u l-eċċezzjoni li ma hemmx l-elementi tal-azzjoni ta' spoll.

6. L-ewwel qorti qatgħet il-kawża billi wara li ċaħdet l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti iddeċidiet hekk:

»1. tilqa' l-ewwel talba attriċi u tiddikjara li l-konvenuti kkommettew spoll vjolenti u klandestin għad-dannu tal-atturi billi tellfuhom fil-pussess ta' hwejjigħom billi ostakolaw t-trejqa li minnu huma jaċċedu għall-proprjetà tagħhom minn Triq Simirat meta f'xi ġurnata wara l-4 ta' Awwissu 2014 u fil-ġimgħat sussegwenti l-konvenuti bdew jostakolaw dan it-trejqa u rrendew l-aċċess da parti tagħhom għall-proprjetà tagħhom iktar diffiċli;

»2. *stante* l-ammissjoni fis-sottomissjonijiet tal-konvenuti li t-trejqa in kwistjoni jikkonsisti fil-fatt fi trejqa pubblika u għalhekk il-konvenuti ma għandhom l-ebda jedd fuq l-istess għajr dawk li jgawdi kull ċittadin, kif ukoll *stante* li jirriżulta li l-ostaklu li tpoġġa fl-istess trejqa mill-konvenuti ġà tneħħa, tiċħad it-tieni u t-tielet talbiet attriċi. «

7. Il-konsiderazzjonijiet li wasslu lill-ewwel qorti għad-deċiżjoni tagħha ġew imfissra hekk:

»... ..

»Illi għal dak li huwa l-element tal-*infra bimestre* huwa l-istess attur li ġenwinament jammetti li qabel l-incident tal-4 ta' Awissu 2014 kien hemm incidenti oħra iżda jispjega fl-*affidavit* tiegħu kif ukoll fil-kontroleżami li dawn qatt ma wasslu sabiex l-atturi ma jibqgħux jużaw liberament it-trejqa jew trejqa in kwistjoni biex jaċċedu għall-bieb tar-residenza tagħhom. Jirriżulta li effettivament l-incident li verament żamm lill-atturi milli jkunu jistgħu jaċċedu liberament għat-trejqa in kwistjoni kemm bil-mixi kif ukoll bil-vetturi tagħhom u jaslu sal-bieb tar-residenza kien dak tal-4 ta' Awissu 2014 fejn il-konvenuti *ex admissis* wisew jew fi kliem l-atturi hedde w lill-atturi biex ma jgħaddux aktar minn hemm u saħansitra ħallew barra tank tal-ilma enormi bit-*trailer* taħtu li l-konvenuta stess tammetti li jagħmilha diffiċli ħafna li tgħaddi karrozza minn miegħu sabiex tgħaddi aktar 'il ġewwa fit-trejqa. Din il-qorti hija sodisfatta li tressqu provi suffiċjenti fl-atti li jevidenzjaw li l-incident tal-4 ta' Awissu 2014 kien l-incident li verament waqqaf lill-atturi jew almenu rrenda aktar diffiċli l-użu liberu li l-atturi kienu qed jagħmlu mit-trejqa in kwistjoni sabiex jaċċedu finalment għall-bieb tar-residenza tagħhom kif kienu jagħmlu sa dak il-jum. Il-kawża odjerna ġiet preżentata nhar il-11 ta' Settembru 2014 u għaldaqstant l-element tax-xahrejn hu aktar milli sodisfatt.

»Illi dwar l-element tal-*ispoliatium fuisse* jkompli l-argument imqajjem fl-aħħar paragrafu minn din l-istess qorti u *cioè* li jirriżulta li kien l-incident tal-4 ta' Awissu 2014 fejn tpoġġa t-tank tal-ilma fit-triq b'tali mod li ostakola ferm u ċertament illimita l-mod kif l-atturi kienu qed

jużaw it-trejqa in kwistjoni sa dakinhar u *cioè* fejn qabel setgħu liberament jaçċedu kemm bil-vetturi kif ukoll bil-mixi għall-bieb tar-residenza tagħhom, dan it-tank għamilha diffiċli ħafna li l-atturi jgħaddu mit-trejqa bil-vetturi tagħhom anki sabiex sempliċement jipparjaw aktar 'il ġewwa fl-istess trejqa. Anki li kieku t-tank *per se* ma kienx biżżejjed, il-qorti tqis li l-aġir tal-konvenuti li kważi kważi heddew lill-atturi sabiex ma jersqux 'l hemm għaliex skont huma t-trejqa kienet tagħhom, din il-qorti wkoll tqisu bħala atti spoljattiv *stante* li ċertament *in forma mentis* illimita l-mod kif l-atturi kienu jeżerċitaw l-aċċess tagħhom minn fuq din it-trejqa tant illi minn dakinhar 'il quddiem l-atturi ħassew li ma setgħux jagħmlu aktar użu mit-trejqa u mill-bieb tar-residenza proprjetà tagħhom stess li jagħti għal fuq it-trejqa. Il-qorti b'referenza wkoll għall-provi kollha fl-atti, tqis għalhekk li l-element tal-*ispoliatum fuisse* ġie wkoll sodisfatt mill-atturi.

»Jonqos għalhekk li jiġi kkunsidrat l-element tal-pussess jew mera detenzjoni. Kif ġà aċċennat aktar 'il fuq il-konvenuti fl-atti jinsistu li sa dakinhar li seħħ l-att spoljattiv kif ukoll tista' tghid sal-aħħar seduta quddiem din il-qorti l-intenzjoni tagħhom dejjem kienet li jwaqqfu l-atturi milli jużaw it-trejqa in kwistjoni għaliex skont huma din kienet tagħhom. Huwa biss fis-sottomissjonijiet tagħhom li oħroġ l-għageb il-konvenuti finalment jaçċettaw li t-triq hija waħda pubblika u jipprovaw idawru dan il-fatt a favur tagħhom sabiex din il-qorti titfa' barra mit-tieqa din il-kawża ta' spoll tentata mill-atturi għaliex skont huma l-atturi qatt ma seta' jkollhom pussess ta' triq pubblika.

»Din il-qorti iżda dwar l-argument imqajjem mill-konvenuti u *cioè* dwar il-fatt li t-triq in kwistjoni hija pubblika u l-ammissjoni fl-aħħar tal-atti (*cioè* fis-sottomissjonijiet finali) da parti tal-konvenuti li din it-triq hija waħda pubblika u għaldaqstant ċertament mhijiex tagħhom, limitatament għal din il-kawża ta' spoll, issostni li hija għandha tħares lejn jekk l-elementi tal-ispoll kinux sodisfatti dakinhar tal-ispoll u dak li seħħ wara m'għandux ikollu rilevanza *ai fini* tad-deċiżjoni finali tagħha. *Inoltre*, il-konvenuti għalkemm jikwotaw l-artikolu 524 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta li jagħmel referenza limitatament għal dak li huwa pussess, jinsew li l-azzjoni ta' spoll applika wkoll għall-mera detenzjoni. Jirriżulta lil din il-qorti li dakinhar tal-4 ta' Awissu 2014 l-atturi kienu liberament jaçċedu mit-trejqa in kwistjoni mingħajr ebda xkiel u jużaw il-bieb tar-residenza proprjetà tagħhom li jagħti għal fuq l-istess trejqa. Ċertament għalhekk għandhom jitqiesu li kellhom mill-anqas il-mera detenzjoni għal tali aċċess fuq din it-trejqa jew għall-inqas li jidhlu mill-bieb proprjetà tagħhom stess! Il-konvenuti *ex admissis* wissewhom (fi kliem l-atturi heddewhom) biex ma jibqgħux jgħaddu u saħansitra poġġew oġġetti fosthom tank tal-ilma enormi li jekk ma waqqafx kompletament illimita ferm id-detenzjoni tal-aċċess li l-atturi kienu jgawdu fuq it-trejqa.

»Illi l-qorti *inoltre* ma tqisx li kien b'kumbinazzjoni li, malli l-konvenuti rċevew il-kawża odjerna, it-tank in kwistjoni tneħħa u tiddikjara li ma temminx il-verżjoni tal-konvenuta fil-kontro-eżami tagħha fejn tghid li dan tneħħa għaliex kumbinazzjoni fl-istess jiem dan kien tnaddaf.

»Illi għaldaqstant din il-qorti tqis, wara li rat kelma b'kelma l-atti kollha tal-kawża u *in vista* tal-konsiderazzjonijiet kollha tagħha kif suesposti, li l-atturi ssodisfaw l-elementi kollha rikjesti mill-liġi sabiex l-azzjoni ta' spoll tentata minnhom kontra l-konvenuti tinnexxi.

»Illi finalment f'kawża ta' spoll apparti li din il-qorti tiġi mitluba tiddikjara l-ispoll, kif ġara wkoll f'din il-kawża, tiġi mitluba li tordna lill-konvenuti jisporgaw l-ispoll vjolenti u klandestin kommess minnhom. F'dan ir-rigward, jirriżulta lil din il-qorti li finalment il-konvenuti ammettew fis-sottomissjonijiet tagħhom li t-trejqa in kwistjoni hija waħda pubblika u mhux proprjetà tagħhom. Dan neċessarjament jimplika li kulhadd huwa liberu li jagħmel użu minn din it-trejqa liberament b'hal kull ċittadin ieħor fil-limiti tal-liġi u dan billi jgħaddi kemm bil-mixi kif ukoll bil-vetturi. Finalment kulhadd għandu dritt li jipparjka l-vettura tiegħu skont il-liġi inkluż billi ma jagħlaqx lil hadd ieħor u li bl-ebda mod ma jingombra t-triq, inkluż b'tankijiet tal-ilma kbar jew oġġetti oħra (li ċertament mhux legali li jithallew barra fit-toroq jekk mhux b'permess ottjenut mill-awtoritajiet konċernati). Jirriżulta wkoll li l-oġġett principali li kien qed jingombra din it-triq u cioè t-tank tal-ilma tnefha mill-konvenuti malli ġew notifikati bil-kawża odjerna. Għalhekk f'dawn iċ-ċirkostanzi l-qorti ma tqisx li hemm il-bżonn li jiġu milqugħa t-tieni u t-tielet talbiet attriċi għalkemm l-ispejjeż tal-istess xorta waħda għandhom ibatuhom il-konvenuti *stante* li l-ammissjoni tagħhom li t-trejqa hija waħda pubblika saret biss fi stadju ta' nota ta' sottomissjonijiet finali u li kieku din saret qabel setgħet anki effettivament evitat il-kawża odjerna.«

8. Il-konvenuti appellaw minn din is-sentenza b'rikors tat-2 ta' Frar 2017 li għalih l-atturi wiegħbu fil-21 ta' Frar 2017.

9. Fl-ewwel aggravju l-konvenuti jgħidu illi jonqos l-element tal-pussess – *possedissee* – billi t-trejqa hija waħda pubblika, u għalhekk jonqos element meħtieġ biex tirnexxi azzjoni ta' spoll. Ikomplu jfissru dan l-ewwel aggravju tagħhom hekk:

»Illi fl-ewwel lok l-element tal-pussess huwa mankanti. Il-pussess illi tirrikjesti l-liġi huwa l-pussess jew id-detenzjoni tal-ħaġa jew tad-dritt. Dan irid ikun pussess tanġibbli ta' ħaġa li skond l-artikolu 524(1) tal-Kodiċi Ċivili trid tkun "korporali jew tgawdija ta' jedd li tagħhom tista' tinkiseb il-proprjetà".

»Fil-każ in eżami l-allegat dritt li wassal għal din il-kawża ta' spoll hu l-użu ta' triq li hija *dead end*. L-atturi qed jallegaw illi l-konvenuti qed ixekkluhom billi jipparjjaw vetturi f'din it-triq u ġieli jpoġġu oġġetti b'mod li jxekkluhom it-trejqa liberu minn din it-triq.

»Jingħad mill-ewwel illi l-pussess ta' dan l-allegat dritt ma huwiex wieħed tutelabbli b'kawża ta' spoll. Id-dritt ta' użu ta' toroq pubbliċi ma huwiex wieħed li jista' jiġi kawtelat b'kawża ta' spoll. Dan għaliex id-dritt ta' użu ta' toroq pubbliċi ma huwiex jedd li tiegħu tista' "tinkiseb il-proprjetà" fit-termini użati mill-artikolu 524(1) tal-Kodiċi Ċivili, u dan għaliex skond l-artikolu 4(5) tat-Titolu III tat-Tielet [*recte*, tar-Raba'] Skeda tal-Kodiċi Ċivili l-immobbli li jiffurmaw id-dominju pubbliku huma

res extra commercium; u fl-istess skeda fit-Titolu II artikolu 3(4) it-toroq huma x'inhuma huma parti mid-dominju pubbliku.

»Għalhekk kwalsijasi drittijiet abbinati ma toroq pubbliċi ma jistgħux jiffurmaw il-baži ta' pussess jew detenzjoni kif trid il-liġi fl-azzjoni tal-ispoll. Fil-fatt dawn it-tip ta' drittijiet huma biss protetti permezz tal-liġijiet penali tal-pajjiż u mhux b'dawk ċivili *stante* illi l-persuna ċivili ma tistax tqis dawk id-drittijiet li tgħaddi minn triq bħala ċivilment tagħha.

»Parkeġġ li jista' jingombra t-trejqa liberu fit-triq kif qed jallegaw l-atturi huwa fl-aġar ipoteżi kontravvenzjoni tat-traffiku u għandu jiġi sanzjonat b'dak il-mod u mhux ċivilment.

»Ma jistax ikun konċepibbli f'moħħ xi individwu li jkun qed jippossjedi jew jiddetjeni triq għaliex jgħaddi minnha. It-toroq huma parti mid-dominju pubbliku, u l-pubbliku jgħaddi minnhom bit-tolleranza tal-istat.

»Dan jimplika kollu jfisser illi l-atturi qatt ma seta' kellhom il-pussess li trid il-liġi sabiex jipproċedu b'kawża ta' spoll fuq l-allegazzjoni li l-konvenuti qed ixekkluhom minn li jgħaddu minn triq pubblika.«

10. Qabel xejn għandu jingħad illi fl-atti ma hemm ebda prova konklużiva illi t-trejqa hija tassew pubblika. L-Assistent Registratur tal-Artijiet (Għawdex) xehed illi t-talba tal-konvenuti għar-registrazzjoni tat-titolu minnhom pretiż fuq it-trejqa ma tistax timxi għax "imkien fil-kuntratti ta' akkwist ma ġie indikat illi l-passaġġ mertu ta' din l-applikazzjoni kien jiffirma parti mid-dar numru 14 [tal-konvenuti]"¹. Min-naħa l-oħra r-rappreżentant tad-Direttorat għat-Tmexxija tal-Proprietà tal-Gvern igħid illi t-trejqa ma hijiex proprietà tal-gvern².

11. Fi kliem ieħor, la hemm prova li t-trejqa hija pubblika u lanqas li hija privata, u għalhekk kull argument mibni fuq il-premessa li t-trejqa hija pubblika huwa msejjes fuq ix-xejn. Bilfors iqum is-suspett illi l-konvenuti ħarġu bl-argument tal-proprietà pubblika fi stadju avanzat tal-kawża meta ntebħu li ma setgħux jagħmlu prova li għandhom xi

¹ Fol. 101 tal-proċess tal-ewwel qorti.

² Fol. 120 tal-proċess tal-ewwel qorti.

titolu fuq it-trejqa (għalkemm f'kull każ dak l-argument ftit li xejn jiswa f'kawża ta' spoll).

12. Barra minn hekk, iżda, huwa ħażin l-argument illi t-tgawdija ta' dritt fuq proprjetà pubblika ma jista' f'ebda każ jitħares b'azzjoni ta' spoll. Il-liġi tagħżel bejn *pussess ad usucapionem* u *pussess ad interdicta*. Biex il-pussess ikun *ad usucapionem* huwa meħtieġ illi, kif igħidu l-konvenuti, il-ħaġa miżmuma tkun waħda li tagħha tista' tinkiseb il-proprjetà, iżda dan ma huwiex meħtieġ għall-għanijiet tal-pussess *ad interdicta*, aktar u aktar fil-każ ta' azzjoni ta' spoll meta tkun biżżejjed id-detenzjoni³.
13. Fil-każ tallum dak li qegħdin ifittxu li jħarsu l-atturi ma huwiex dritt ta' proprjetà fuq it-trejqa iżda t-tgawdija tal-libertà *de facto* li kellhom qabel l-4 t'Awissu 2014 illi jgħaddu minn fuqha, li huwa biżżejjed għall-għanijiet tal-azzjoni ta' spoll.
14. L-ewwel aggravju huwa għalhekk miċhud.
15. Fit-tieni aggravju l-konvenuti jgħidu illi jonqos it-tieni element tal-azzjoni ta' spoll: l-ispoll innifsu – *spoliatum fuisse*. Komplex fissru dan it-tieni aggravju hekk:

»Fit-tieni lok l-esponenti jidhrilhom illi l-anqas it-tieni element ta' l-ispoll u *cioè* l-att spoljattiv ma jeżisti. Il-vjolenza meħtieġa fl-ispoll hija dik li l-att ta' spoll ikun arbitrarju u kontra l-volontà tal-pussessur b'mod li jista' jagħti lok għall-azzjoni ta' danni kontra min ikun għamel dak l-att

»Minn Triq Simiar, Għajnsielem, toħroġ fergħa li għalkemm l-atturi jsejnhulha passaġġ, din hi triq u hija miksija u relattivament wiesgħa tant li jgħaddu żewġ vetturi minnha. Din il-fergħa hija *dead end*. Il-kwistjoni odjerna iddur fuq ipparkeġġjar ta' vetturi f'din it-triq. L-attur jippretendi illi l-konvenuti u wliedhom ma jipparkjawx il-vetturi tagħhom f'din it-triq biex jipparkja hu.

³ Ara e.g. Annunziato Parnis et v. Emanuel Pisani, P.A. 26 ta' Ġunju 2013.

»Huwa minnu illi f'argument partikolari l-konvenuti jew xi ħadd minnhom qal lil Jobert Galea biex ma jidhox iżjed minn hemm iżda dak waħdu ma jammontax għal spoll. L-ebda aġir jew argument verbali ma jista' jammonta għal spoll.

»Ma huwiex miċħud illi l-konvenuti u l-familja tagħhom jipparkjaw f'din it-triq. Din hi ħaġa li ilhom jagħmluha għexieren ta' snin, iżda kif jidher mir-ritratti esebiti b'vetturi ipparkjati xorta wieħed jibqagħlu aċċess diċenti anke b'vettur. Fil-verità jidher illi dak li dejjaq lill-atturi kienet l-istanza meta l-vetturi kienu jiġu ipparkjati fuq in-naħa ta' ġewwa nett ta' l-isqaq, għaliex kien ikun irid li jipparkja hu f'dik il-parti.

»It-triq hija pubblika u għalhekk japplikaw ir-regolamenti tat-traffiku li huma fis-sens illi *first come first served* sakemm wieħed ma jkunx qed jikser xi disposizzjoni oħra tat-traffiku.

»L-atturi pruvaw ukoll jinwokaw il-fatt aċċettat ukoll mill-ewwel qorti fis-sentenza tagħha illi f'xi żmien l-konvenuti kellhom tank ta' l-ilma barra. Dan it-tank ta' l-ilma jidher fir-ritratti esebiti mill-attur innifsu u minkejja dak li ntqal jidher ċar fir-ritratti li ma huwiex tali li jimblokka t-triq. Bit-tank u mingħajru wieħed kellu l-istess aċċess. Dan apparti l-fatt illi l-konvenuta Frida Magro li hi persuna li ma ssuqx qalet li aktarx bit-tank ma tgħaddix vettura – ħaġa li għamlet aċċenn għaliha l-ewwel qorti – dan meta r-ritratti juru xorta oħra.

»Hemm diversi punti saljenti li l-esponenti jixtieq jaċċentwa illi jimilitaw kontra l-konferma ta' xi att spoljattiv.

»1. L-allegazzjoni prinċipali hija illi xi ingombru sar permezz ta' vetturi. L-attur stess jixhed illi dawn il-vetturi kienu jiġu u jmorru.

»2. Ma huwiex il-każ illi wieħed għalaq din it-triq b'xi ingombru permanenti b'xi oġġett jew li ħalla xi vettura għal tul ta' żmien.

»3. L-atturi qatt ma ġew miżmuma fiżikament jew legalment minn li jidhlu.

»4. L-attur u x-xhieda tiegħu in kontro-eżami jammetti illi kienet għażla u deċiżjoni tiegħu li ma jibqax jidhox bil-vettura sakemm jinqatgħu dawn il-proċeduri.

»5. Anke ix-xhieda tiegħu jikkonfermaw in kontro eżami illi kien l-attur illi qalilhom biex għal issa ma jidhlux minn hemm sakemm jinqatgħu il-proċeduri.

»6. Jirriżulta illi kull meta l-attur mar ħabbat il-bieb tal-konvenuti biex iressqulu xi vettura, dawn qatt ma rrifjutaw, u kien biss meta l-attur innifsu deherlu li kellu jagħmel rapport mal-pulizija u wara li qala' incident ma' iben l-konvenut li ma baqax imur iħabbtilhom il-bieb.

»7. Ħafna drabi l-vetturi ipparkjati ma kinux ikunu tal-konvenuti iżda jew ta' wliedhom jew ta' nies li jiġu għandhom.

»8. Frida Magro l-anqas biss għandha liċenzja tas-sewqan jew taf issuq u għalhekk qatt ma kien hemm skop li tiġi inkluża fil-kawża.

»Għalkemm l-attur esebixxa diversi ritratti, imkien ma esebixxa xi ritratt tal-vettura tiegħu li ma tistax tgħaddi. Ir-raġuni hi għaliex dejjem sar parkeġġ normali u kull min ried jgħaddi għaddha. Ritratt partikolari li juri vettura fin-nofs huwa ritratt ta' vettura ta' terza persuna li giet biex tiġbor oġġett minn għand wieħed minn ulied l-imputati.

»Għaldaqstant l-ipparkeġġjar tal-vetturi li jiġu u jmorru ma jistax jingħad li jikkostitwixxi att spoljattiv. L-anqas it-tank li tpoġġa qrib il-ħajt għal ftit taż-żmien u li ma jingumbrax it-trejqa ma huwa att spoljattiv.«

16. Dwar l-att ta' spoll l-ewwel qorti kienet qalet hekk:

»... .. Jirriżulta li effettivament l-inċident li verament zamm lill-atturi milli jkunu jstgħu jaċċedu liberament għat-trejqa in kwistjoni kemm bil-mixi kif ukoll bil-vetturi tagħhom u jaslu sal-bieb tar-residenza kien dak tal-4 ta' Awissu 2014 fejn il-konvenuti *ex admissis* wissew jew fi kliem l-atturi heddedw lill-atturi biex ma jgħaddux aktar minn hemm u saħan-sitra hallow barra tank tal-ilma enormi bit-*trailer* tahtu li l-konvenuta stess tammetti li jagħmilha diffiċli ħafna li tgħaddi karrozza minn miegħu sabiex tgħaddi aktar 'il ġewwa fit-trejqa. Din il-qorti hija sodisfatta li tressqu provi suffiċjenti fl-atti li jevidenzjaw li l-inċident tal-4 ta' Awissu 2014 kien l-inċident li verament waqqaf lill-atturi jew almenu rrenda aktar diffiċli l-użu liberu li l-atturi kienu qed jagħmlu mit-trejqa in kwistjoni sabiex jaċċedu finalment għall-bieb tar-residenza tagħhom kif kienu jagħmlu sa dak il-jum

»... .. jirriżulta li kien l-inċident tal-4 ta' Awissu 2014 fejn tpoġġa t-tank tal-ilma fit-triq b'tali mod li ostakola ferm u ċertament illimita l-mod kif l-atturi kienu qed jużaw it-trejqa in kwistjoni sa dakinhar u *cioè* fejn qabel setgħu liberament jaċċedu kemm bil-vetturi kif ukoll bil-mixi għall-bieb tar-residenza tagħhom, dan it-tank għamilha diffiċli ħafna li l-atturi jgħaddu mit-trejqa bil-vetturi tagħhom anki sabiex sempliċement jipparkjaw aktar 'il ġewwa fl-istess trejqa.«

17. Fi kliem ieħor, qabel dak li għamlu l-konvenuti fl-4 t'Awissu 2014 l-atturi setgħu jinqdew bla xkiel milt-trejqa u wara l-4 t'Awissu 2014 ma setgħux aktar. Mela kien dak li ġara fl-4 t'Awissu 2014 li kien ta' xkiel għall-atturi fit-tgawdija tat-trejqa u għalhekk kien att ta' spoll. L-apprezzament tal-fatti li għamlet l-ewwel qorti kien korrett u msaħħaħ bix-xieħda.

18. Dan it-tieni aggravju wkoll għalhekk għandu jiġi miċħud.

19. Fit-tielet aggravju l-konvenuti jgħidu li jonqos l-element taż-żmien – *infra bimestre deduxisse* – għax il-kawża ma saritx fi żmien xahrejn minn dakinhar li suppost seħħ l-ispoll. Komplew fissru dan it-tielet aggravju hekk:

»Fit-tielet lok, l-aħħar element tal-ispoll u *cioè* li l-kawża issir *entro* t-terminu ta' xahrejn ukoll hu nieqes.

»Din il-kawża ġiet intavolata fil-11 ta' Settembru 2014. Għalhekk l-atturi riedu jippruvaw illi dan l-allegat spoll seħħ wara l-11 ta' Lulju 2014 u mhux qabel.

»Mix-xieħda tal-istess attur mogħtija in kontro eżami (02/06/2016) bi twegiba għal l-ewwel domanda li saritlu in kontro eżami jgħid hekk:-

»L-Avukat Dottor Kevin Mompalao: "Mela, meta bdew dawk li int issejġħilhom inċidenti li kienu jipparqjaw xi vetturi fin-nofs ta' din it-triq, meta?"

»Ix-xhud: "Iva."

»L-Avukat Dottor Kevin Mompalao: "Meta bdew?"

»Ix-xhud: "F'xi Settembru tat-2013 kif ġejt lura mill-isptar."

»L-Avukat Dottor Kevin Mompalao: "Qabel dakinhar qatt ma kien hemm inċidenti simili?"

»Ix-xhud: "Le."

»L-Avukat Dottor Kevin Mompalao: "Issa, int għidtilna li Magro qed jipprova jimpedik milli tidhol hemmhekk"

»Ix-xhud: "Dakinhar tal-4 ta' Awwissu tal-2014, meta ġara l-aħħar inċident ġie fuqi b'mod jġigifieri, kif għidt fix-xieħda tiegħi fl-*affidavit*, li qalli jien ma rridekx tersaq aktar 'l hawnhekk. Hawnhekk tipparkjax, u ħafna hekk. "

»L-Avukat Dottor Kevin Mompalao: "Jġigifieri dan kien inċident fl-4 ta' Awwissu tal-2014. U inti l-inċidenti għidtilna li bdew f'Settembru tat-2013?"

»Ix-xhud: "Iva"

»Similment fl-*affidavit* tiegħu Joebert Galea jispjega illi l-inċidenti li wasslu għal din il-kawża kien ilhom sejrin ħafna u saħansitra jagħti l-impressjoni li Novembru 2013 kien karatterizzat minn serje ta' inċidenti simili tant illi anke ħass li kellu jitolb l-intervent tal-pulizija.

»Dan juri biċ-ċar illi din l-allegata kwistjoni kien ilha sejra miżerjament minn Settembru tas-sena ta' qabel u għalhekk l-atturi kienu ferm tardivi meta proċedew b'din il-kawża f'Settembru 2014! L-attur jgħid illi l-inċident tal-4 ta' Awwissu 2014 kien l-aħħar wieħed fis-serje. Kwindi x-xahrejn kienu skadew.«

20. Huwa minnu illi kien hemm episodji oħrajn qabel l-4 ta' Awwissu 2014, iżda, kif ingħad fil-konsiderazzjonijiet dwar l-aggravju ta' qabel dan, kien l-episodju tal-4 t'Awwissu 2014 li effettivament xekkel lill-atturi fit-tgawdija tagħhom għax qabel dak l-episodju minkejja l-inċidenti li kienu seħħew l-atturi xorta setgħu jinqadew bit-trejqa u wara dak l-episodju ma setgħux aktar. Għalhekk sewwa qalet l-ewwel qorti li l-

ispoll seħħ fl-4 t'Awissu 2014, u l-kawża nbdiet qabel ma għaddew ix-xahrejn.

21. Dan it-tielet aggravju wkoll għalhekk għandu jiġi miċċhud.

22. Fir-raba' u l-aħħar aggravju tagħhom il-konvenuti jgħidu illi:

»... .. anke jekk għal grazzja tal-argument *dato sed non concesso* kellu jiġi argumentat li hemm xi spoll, Frida Magro żgur li ma wettqet l-ebda spoll. Frida Magro la ssuq u għalhekk ma setgħetx tipparkja vetturi u wisq l-anqas kellha x'taqsam mat-tank li nħareġ barra. Għalhekk Frida Magro kellha f'kull evinjenza tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju.«

23. Għalkemm jista' jkun li huwa minnu li l-konvenuta Alfreda Magro ma ssuqx u għalhekk qatt ma pparkeġġjat xi vettura b'mod li tfixkel lill-atturi, ix-xieħda turi illi hija kienet kompliċi u parteċipi ma' żewġha f'dak li seħħ. Il-konvenuta qatt ma ċaħdet dan u anzi fil-kontro-eżami qalet hekk:

»L-Avukat Dottor Carmelo Galea: "Imbagħad f'Awissu 2014 inqala' xi incident u intom iddeċidejtu li ma tħalluhx jidħol aktar."

»Ix-xhud: "Iva."

»L-Avukat Dottor Carmelo Galea: "U żammejtuh milli jidħol."

»Ix-xhud: "Iva."«

24. Fir-rapport tal-pulizija tal-4 ta' Awissu 2014 wkoll intqal hekk:

»Il-pulizija marret u tkellmet ma' John Magro u ma' Alfreda Magro li hija martu u dawn stqarrew mal-pulizija li veru kienu qalulu sabiex ma jidħolx iktar ġo din l-imsemmija trejqa għalhiex dik kienet proprjetà privata tagħhom, kif ukoll urew lill-pulizija karta mill-*Lands Registry Department* fejn fuqha kien hemm miktub li proprjetà numru 14 u t-trejqa ta' quddiemha jappartjenu lil John u Alfreda Magro«

25. Dan ir-raba' aggravju wkoll għandu jiġi miċċhud.

26. Għal dawn ir-raġunijiet l-appell tal-konvenuti ma jistax jintlaqa' u din il-qorti tgħid ukoll illi dan l-appell huwa għalkollox firagħ u vessatorju, u jixraq illi l-konvenuti jiġu kundannati jħallsu spejjeż għal darbtejn.
27. Il-qorti għalhekk tiċaħd l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata u, billi dan l-appell huwa wieħed fieragħ u vessatorju, tikkundanna lill-konvenuti appellanti jħallsu lill-atturi spejjeż għal darbtejn kif igħid l-art. 223(4) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili.

Giannino Caruana Demajo
Aġent President

Noel Cuschieri
Imħallef

Anthony Ellul
Imħallef

Deputat Reġistratur
mb